

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 09.12.2025 nr 1-16/9866-
1,JDM/25-1360/-
1K/
Meie 22.12.2025 nr 1.2-3/3085-2

Digiühiskonna arengukava aastani 2035 eelnõu kooskõlastamine

Tunnustame, et digiühiskonna arengukava on lühike ja keskendub olulisele. Kooskõlastame eelnõu „Digiühiskonna arengukava aastani 2035“, lisades mõned ettepanekud ja tähelepanekud.

Alaeesmärgi „maailma parim digiriigi kasutajakogemus“ praegune sõnastus koondab ühte lausesse mitu erinevat fookust: kasutajakogemus, andmekorraldus, tehisaru, tehnoloogiataristu ja jätkusuutlikkus. Need on kõik olulised, kuid oma olemuselt erinevad. Selguse huvides soovitame kaaluda nende eraldi eesmärgistamist või vähemalt selgemat eristamist (nt kasutajakogemus kui peamine siht, andmekorraldus ja taristu kui toetavad võimekused, jätkusuutlikkus kui läbiv põhimõte).

Esimese alaeesmärgi 1. punktis on lause „Kehtestame ühtse teenuste standardi ja metoodika teenustega rahulolu mõõtmiseks“. Toetame ühtse metoodika loomist, kuid rõhutame, et see arvestaks digiteenuste eripära ega piirduks vaid kitsa valdkonnaga, nt otsesed avalikud teenused.

Esimese alaeesmärgi 2. punktis on eesmärk „paneme andmed tööle ja loome tulevikukindla andmemajanduse“. Toetame seda, kuid juhime tähelepanu, et EL-i tasandil luuakse valdkondlikke andmeruume (nt tervise andmeruum). Kui igas valdkonnas seatakse erinevad nõuded, tekib killustumine ja koostalitlusvõime kannatab. Ootame Justiits- ja Digiministeeriumilt riigiülese pildi hoidmist ja koostööd, et vältida tarbetuid barjääre (nt tervis vs sotsiaal, haridus, tööturg, siseturvalisus).

Esimese alaeesmärgi 2. punkt sisaldab suunda „inimese heaks“. Soovitame kaaluda selle põhimõtte viimist alaeesmärgi 1. punkti alla, kuna on sisult sarnased ja annaks võimaluse lähtuda inimkesksuse/kasutajakesksuse ühtsetest põhimõtetest, sh kasutada teenusdisaini võtteid ja andmekaitse põhimõtteid. Need teemad on koos ka „Personaalse riigi valges raamatus“, millele alaeesmärgi 1. punktis viidatakse. Näiteks, andmejälgija ja andmenõusolekuteenuse rakendamise hoogustamine, panustavad mõlemad just eelkõige inimkesksuse ja parima kasutajakogemuse eesmärkidesse.

Arengukava maksumuse prognoos ei sisalda teiste valitsemisalade kulusid (v.a SF-perioodi 2021–2027 digipöörete toetused) riigiüleste suundade arendamiseks. Soovitame kaaluda nende rahastamist ja täiendava kompetentsi pakkumist, sarnaselt praegusele MKM-i

reaalajamajanduse tegevusmodelile. Mitmed eesmärgid on sektorite ülesed, mistõttu on oluline arvestada lisakohustuste seadmisel ka lisafinantseerimise vajadust.

Teeme ettepaneku täiendada lisa 2 „Alaeesmärk I“ alapunkti 2 „Andmed tööle“ tegevusi:

- loome ühtse andmetaotluste menetluskeskkonna kiirendamiseks teadusuuringuteks andmeväljastusprotsessi;
- töötame välja turvaliste andmetöötluskeskkondade kontseptsiooni ja rakendame seda koostöös SOM-iga jt huvitatud osapooltega;
- toetame turvaliste andmetöötluskeskkondade loomist.

Need nimetatud tegevused on seotud tervise andmeruumi määрусega, kuid vajavad riigiülest lähenemist, et vältida dubleerimist.

Riigis on kasutusel kaheksa sündmusteenust, mis hõlmavad olulisi elusündmusi. Nende arendamine on olnud valdkondade ülene, kuid jätkusuutlik toimemudel puudub. Palume lisada tegevuse sündmusteenuste juhtimis- ja rahastusmudeli väljatöötamiseks ning rakendamiseks.

Tegevused, mis eeldavad erasektori kaasamist läbi toetuste, vajavad riigiabi lubatavuse analüüsi. Soovitame kaaluda koostööd Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega, et vältida dubleerimist ja suurendada efektiivsust.

Toetame algatust vähendada halduskoormust E-ITS-i rakendamisel, nähes ette automatiseerimisvõimalusi. Soovitame kaaluda ka muid meetmeid, kuna praegune koormus ei ole proportsionaalne riskidega ja tekitab liigset lisatööd.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Liisi Lillipuu
Jaanika Merilo
Juta Urbalu